

УДК 377.352

Тетяна Пятничук,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник
лабораторії технологій професійного навчання
Інститут професійної освіти НАПН України,
<https://orcid.org/0000-0002-5607-2949>,
e-mail: ptv2613@ukr.net

МЕТОДИКА ВИКОРИСТАННЯ КЕЙС-МЕТОДУ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ БУДІВЕЛЬНИКІВ

Анотація. Забезпечення енергозбереження та енергетичної ефективності в Україні уможлиблюється, зокрема, використанням сучасних будівельних технологій, матеріалів, збільшенням частки енергії з відновлюваних джерел, повторним використанням ресурсів тощо. У повоєнний період вирішення цієї проблеми матиме особливе значення, і заходами держави у сфері енергетичної ефективності має бути удосконалення професійної підготовки майбутніх робітників-будівельників засобами інтерактивних педагогічних технологій.

Ключові слова професійна підготовка, кейс-метод, енергетична ефективність, будівельна галузь.

METHODOLOGY OF USING THE CASE METHOD IN THE PROFESSIONAL TRAINING OF BUILDERS

Tetiana Pyatnychuk,
Candidate of Pedagogical Sciences,
Senior Researcher at the Laboratory of
Vocational Training Technologies of the
Institute of Vocational Education of the NAES of Ukraine

Abstract. Ukraine has a huge potential for energy saving and energy efficiency, which involves the use of modern construction technologies and materials, increasing the share of energy from renewable sources, reusing resources, etc. Addressing this problem is especially important in the postwar period, so the state's energy efficiency measures include improving the professional training of future construction workers through interactive pedagogical technologies.

Key words: professional training, case method, energy efficiency, construction industry.

Професійна підготовка майбутніх будівельників з метою вивчення проблем і напрямів удосконалення енергетичної ефективності будівельної галузі має передбачати використання педагогами одного із сучасних педагогічних методів – case-study (кейс-метод, метод аналізу ситуацій), який ґрунтується на конкретних прикладах чи ситуаціях будівельної галузі і передбачає застосування теоретичних знань для вирішення практичних завдань.

Дослідження майбутніми будівельниками енергетичної ефективності будівель ґрунтується на суті цього проблемно-пошукового методу: використанні педагогами конкретних випадків (ситуацій, історій, тексти яких називаються «кейсом») для спільного аналізу, обговорення або вироблення рішень учнями з певного розділу; в ініціюванні самостійного вивчення ситуацій, формуванні їх власного бачення проблем та їх вирішенні, виробленню вміння дискутувати і обговорювати ситуацію між учнями та викладачами. У ході розбору ситуацій учні вчаться діяти в «команді», проводити аналіз, приймати управлінські рішення та робити висновки.

Особливо актуальним у професійній підготовці будівельників для повосенної відбудови країни та вирішення проблем енергетичної ефективності будівель є розроблення та використання кейсів з таких тем: «Сендвіч-панелі», «Фасадні термопанелі», «Керамічні блоки. Багатошарові блоки», «Сучасні види бетону», «Енергозберігаючі вікна», «Покрівельні матеріали. Зелені покрівлі», «Утеплення фасадів», «Використання перероблених будівельних матеріалів» тощо.

Зазначимо, що результативність використання кейс-методу у підготовці будівельників значною мірою залежить від використання педагогами діяльнісного підходу, який визнає діяльність «основою, засобом і вирішальною умовою розвитку особистості. Діяльнісний підхід вимагає відбору і організації діяльності учня, активізацію його діяльності, визначення його як суб'єкта пізнання, праці і спілкування. Це передбачає вироблення умінь планувати діяльність, обирати мету, організувати, регулювати, аналізувати і оцінювати результати» (Лузан, Кравець, Пятничук, 2012).

Кейс-метод передбачає упровадження діалогічного підходу, який перетворює позиції «педагога і учня в рівноправні, педагог формує мотиви учня і створює умови для саморозвитку, стимулює його активність. Педагог йде послідовно від максимальної допомоги учням на початку навчання до партнерських стосунків. Діалогічний підхід в єдності з особистісним і діяльнісним становить сутність методології гуманістичної педагогіки» (Лузан та ін., 2012).

Особливістю використання кейсів-методу у професійній підготовці будівельників є наявність таких ознак матеріалу кейса:

- має бути доступно і вміло обґрунтована;
- стосуватися важливої проблеми будівельної галузі;
- описувати драматичну ситуацію з прийняттям критичного рішення;
- містити конкретні порівняння властивостей, зокрема будівельних матеріалів, технологій тощо;
- уможливлювати узагальнення висновків учнями;
- мати оптимальний обсяг та містити оптимальний обсяг інформації з врахуванням вікових та індивідуальних особливостей (Пятничук, 2023).

Досвід використання кейс-методу засвідчує різноманіття його особливостей, завдань, цілей та відсутність універсальної та єдиної структури. Передуює проведенню уроку підготовчий етап – час, коли педагог:

- визначає тему заняття, її проблемність,
- підбирає інформаційні матеріали, формулює цілі і завдання,
- вибирає методи роботи з учнями,
- передбачає можливі варіанти розвитку подій під час вирішення кейсу;
- визначає результати вирішення кейсу та варіанти їхнього представлення.

Водночас можна запропонувати орієнтовну послідовність подальшої реалізації кейсу на уроці для вирішення його завдань і цілей.

- вступ, у якому відбувається ознайомлення учнів із загальною характеристикою теми, її значенням і проблемністю; представлення проблеми, що лежить в основі ситуації;

– основний етап (вирішення кейса). Ця частина кейса містить інформацію із зазначеної теми з виділенням основної проблеми та завдання і запитання для учнів. Для вирішення проблемних завдань кейса та розроблення пропозицій по темі група учнів може бути поділена на 3-4 підгрупи, які вирішуватимуть різні завдання;

- підбиття підсумків – виступи представників кожної підгрупи та представленням результатів обговорення проблем: таблиць, ілюстрацій, схем, мультимедійних презентацій. Після обговорення результатів усіма учасниками та педагогом приймається загальний висновок.

У процесі вирішення кейсів уможлиблюється розвиток навичок учнів:

– аналітичні навички – здатність виділяти суттєву та несуттєву інформацію, аналізувати, представляти та добувати її; мислити чітко й логічно,

– практичні навички – формування здатності використання на практиці теорії, методів та принципів,

– творчі навички – вміння генерація альтернативних рішень,

– комунікативні навички – вміння вести дискусію, переконувати, використовувати наочний матеріал та інші медіа-засоби, кооперуватися в групи, захищати власну точку зору, переконувати, складати звіти,

– соціальні навички – здатність слухати, підтримувати дискусії чи аргументувати свої думки, контролювати себе тощо.

Отже, використання кейс-методу у професійній підготовці майбутніх будівельників створює умови для саморозвитку, розвитку творчого мислення, стимулювання активності учнів, пізнавальної діяльності у вирішенні професійних задач і проблем, аналізу й оцінювання результатів, використання мультимедіа, інформаційних технологій тощо.

Список посилань

Лузан, П. Г., Кравець, Ю. І., Пятничук, Т. В. (2012). Формування змісту професійного навчання кваліфікованих робітників з інтегрованих професій: методичний посібник. Інститут ПТО НАН України.

Пятничук, Т. В. (2023). Методика застосування кейс-методу у дослідженні енергоефективності будівельної галузі у професійній підготовці. Вісник Глухівського НПУ імені Олександра Довженка. Серія: Педагогічні науки, 2(52). 96-102. [http://visn-ped.gnpu.edu.ua.2\(2023\)](http://visn-ped.gnpu.edu.ua.2(2023)).

УДК 37.091.33-057.875:631.11-051

Андрій Костючик,
аспірант Інституту професійної освіти НАПН України,
<https://orcid.org/0009-0000-9448-770X>,
e-mail: tavrigan1@gmail.com